

UTU-työryhmän kokous 1/2021

PJ Anna-Maija Pajukallio

YM

2.9.2021

1. Kokouksen avaaminen ja esityslistan hyväksyminen

2. Työryhmän jäsenten esittäytyminen ja keskustelu työryhmän tavoitteista

Työryhmän tehtävät

- kartoittaa nykyiseen jätteeksi luokittelun päättymistä ja sivutuotteita koskevaan tapauskohtaiseen päätöksentekoon liittyviä kokemuksia ja seurata tapauskohtaisten jätteeksi luokittelun päättymistä ja sivutuotteeksi luokittelua koskevaa hallintokäytäntöä
- tarkastella tapauskohtaisen jätteeksi luokittelun päättymistä ja sivutuotteeksi luokittelua koskevan päätöksenteon menettelyllisiä kehittämismahdollisuuksia (ml. tapauskohtaisen päätöksentekomenettelyn keventäminen ja keskittäminen yhdelle viranomaiselle) ja tehdä esitys tätä koskevista lainsäädäntömuutostarpeista
- arvioida tarvetta ja toimintatapoja kansallisten jätelajikohtaisten EoW-asetusten säätämiseksi
- lisäksi seurata EU:ssa tapahtuvaa kehitystä ja tarvittaessa tunnistaa vaikutuskohteita (esimerkiksi liittyen jätelajeihin, joiden osalta EU-harmonisointi olisi tarpeen tai hyödyllinen)

3. EoW- / sivutuotesääntely- kehyksen esittely

Jussi Kauppila

YM

2.9.2021

Jäte (JL 5 §)

- aine tai esine, jonka haltija
- **on** poistanut tai
 - **aikoo** poistaa käytöstä taikka
 - **on velvollinen** poistamaan käytöstä

Sivutuote (JL 5 a §)

Tuotantoprosessin jäännöstuote

- 1) jatkokäytöstä on varmuus;
- 2) voidaan käyttää suoraan sellaisenaan tai sen jälkeen, kun sitä on muunnettu enintään tavanomaisen teollisen käytännön mukaisesti;
- 3) syntyy tuotantoprosessin olennaisena osana; sekä
- 4) täyttää sen suunniteltuun käyttöön liittyvät tuotetta sekä ympäristön- ja terveydensuojelua koskevat vaatimukset eikä sen käyttö kokonaisuutena arvioiden aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle

EOW (5 b §)

Jäte, joka on kierrätetty tai muuten hyödynnetty, ei ole enää jätettä, jos

- 1) sitä on määrä käyttää erityisiin tarkoituksiin
- 2) Sillä on markkinat tai kysyntää
- 4) Se täyttää käyttötarkoituksensa mukaiset tekniset vaatimukset ja on vastaaviin tuotteisiin sovellettavien säännösten ja standardien mukainen
- 4) Sen käyttö ei kokonaisuutena arvioiden aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle

Jätelain muutos 714/2021

- Sivutuotetta koskevaan sääntelyyn ei asiamuutoksia
- Jätteen luokittelun päättymistä koskevaan sääntelyyn muutos
 - enää ei edellytetä, että materiaalia ”käytetään yleisesti”, riittää, että ”sitä on määrä käyttää erityisiin tarkoituksiin”;
 - VNA:ssa annettaville jätelajikohtaisille arviointiperusteille sisällölliset vähimmäisvaatimukset
- Tapauskohtainen päätöksenteko (jäte/sivutuote/EOW)
 - luvanvaraisten toimintojen osalta ympäristölupamenettelyssä; omana asianaan luvan muutoksena noudattaen YSL 96 §:n mukaista kevennettyä menettelyä
 - ei luvanvaraisten asema – ratkaistaan normaalina valvonta-asiana

Sivutuote- ja EoW-reitit

Lainsäädäntöteitse

- Ensisijaisesti EU-säädös
- Toissijaisesti kansallinen säädös

Tapauskohtainen lainsoveltaminen

- EU-tuomioistuin
- Kansallinen viranomainen

EU/EOW

- Rauta, teräs, alumiini (333/2011)
- Lasimurske (1179/2012)
- Kupari (715/2013)

EU-tuomioistuin

Kansallinen VNA

- EoW-kriteerit: betonimurske tulossa, muita selvittelyssä

Kansallinen viranomainen

4. EU:n EoW- ja sivutuotesääntelyn tilannekatsaus

Euroopan komission selvitys jäsenvaltioiden käytännöistä sivutuotteiden ja jätteen luokittelun päättymisen osalta (2020)

Kamilla Sjöblom

Korkeakouluharjoittelija, YM

2.9.2021

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Selvityksen taustalla

- Komission tilaama selvitys jäsenvaltioiden käytännöistä sivutuotteiden ja jätteeksi luokittelun päättymisen osalta valmistui 2020
- Selvitys tehtiin haastattelemalla jäsenvaltioiden viranomaisia ja toimialan edustajia. Lisäksi käytettiin aiemmin kerättyä tausta-aineistoa
- Tarkoituksena selvittää EU-tason sivutuote- ja EoW-säännösten soveltamista jäsenvaltioissa ja erityisesti auttaa komissiota paremmin hahmottamaan kansallisia menettelyjä

Selvityksen tavoitteet

- Jäsenvaltioiden sivutuotteita ja EoW-materiaaleja koskevan kansallisen sääntelyn ja EU-tason sääntelyn implementoinnin läpinäkyvyyden lisääminen
- Parhaiten ja vähiten toimivien käytäntöjen tunnistaminen EU:n sivutuote- ja EoW-sääntelyn implementoinnissa ja
- Suositusten tekeminen kansallisiksi sivutuote- ja EoW-menettelyiksi

Kehityskohteet menettelyissä

1. Institutionaalinen kehys toimivaksi
2. Tuote- ja kemikaalilainsäädännön huomioon ottaminen
3. Julkinen mielipide
4. Sivutuotteiden ja EoW-materiaalien laatu
5. Yhtenevä toimintaympäristö koko EU:n alueelle

Suosituksset kansallisiksi menettelyiksi

1. Raportoinnin kehittäminen

- Uusien luokittelutyökalujen myötä uusiomateriaalien valvonta ja jäljitettävyys helpottuu

2. Tilastotieto näkyväksi

- Raportointivelvollisuus materiaalien laadusta ja määrästä mahdollistaa selkeämmän yleiskuvan

3. Sovittelu erimielisyystilanteissa

- Epäselvyytilanteissa tulisi olla sovitteleva elin, jolloin voitaisiin tilanteesta riippuen päästä jäsenvaltioiden väliseen yhteisymmärrykseen

4. Asiantunteva viranomainen

- Riittävä määrä asiantuntemusta, henkilökuntaa ja resursseja

Suosituksset kansallisiksi menettelyiksi

5. Muodolliset menettelyt itsearvioinnin tilalle

- Oikeusvarmuutta niille materiaaleille, joista ei ole EU-tason sääntelyä

6. Raportoitujen tietojen hyödyntäminen monessa yhteydessä

- Kemikaalilainsäädännön vaatiman rekisteröinnin yhteydessä annettuja tietoja voisi käyttää myös sivutuote- ja EoW-menettelyissä

7. Markkinoiden ja innovaatioiden tukeminen

- Ohjauskeinoilla uusiomateriaaleista houkuttelevampia, tukia tutkimustoimintaan

8. Tietokannat tapauskohtaisista päätöksistä

- Käytännön esimerkkejä, edistäisi tiedonvaihtoa jäsenvaltioiden välillä

9. Standardisoinnin edistäminen

 Lisätään luottamusta materiaaleihin ja niiden turvallisuuteen

Kiitos!

Kamilla Sjöblom
kamilla.sjoblom@ym.fi

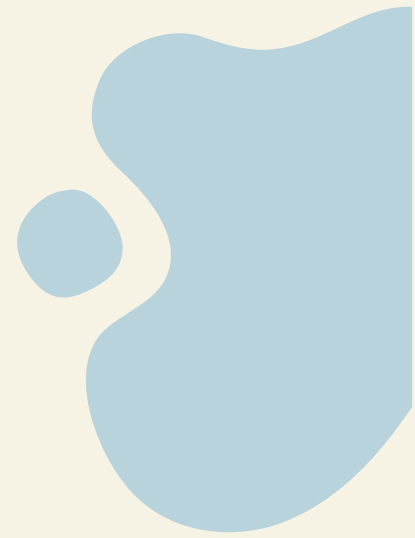
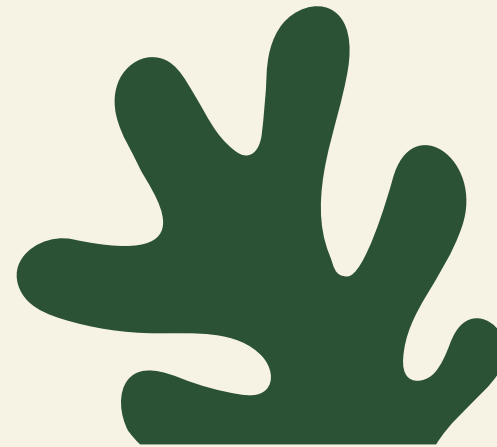

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

EU:n EoW- ja sivutuote- asetusvalmistelu

Outi Iso-Markku

YM

2.9.2021

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Tausta

- Unionitason EoW-arviointiperusteita annettu seuraaville jätelajeille: rauta, teräs, alumiini, kupariromu, lasimurska
- Unionitason sivutuotekriteereitä ei ole vielä annettu yksittäisille materiaalivirroille
- Hyväksyessään EU-tason arviointiperusteita, joita koskien on jo jäsenmaissa annettu kansallisia säädöksiä, komissio pitää lähtökohtana kaikkein tiukimpia ja ympäristönsuojelun korkeimman tason takaavia arviointiperusteita (WFD 5 ja 6 art)

Käynnistyvä EU EoW- ja sivutuoteasetusvalmistelun aikataulu

- Liityntä kiertotalouden toimintasuunnitelmaan (COM/2020/98, 11.3.2020)
- EoW-työpaja keväällä 2020
- Sidosryhmäkonsultaatio vuodenvaihteessa 2020-2021
- **Syyskuussa 2021 EoW- ja sivutuotetyöpaja**
- **Kirjallinen konsultaatio 6.10.2021 mennessä**
- Vuoden 2021 loppuun mennessä priorisointilista
- Arviointikriteerit priorisoidulle jätevirralle vuoden 2023 puoleen väliin mennessä
- Yhteensä noin 2-3 vuotta valmiiseen komission asetukseen

EoW & BP workshop 14-15.9.2021

- Tavoitteena priorisoida EoW-säädösten valmistelusta hyötyviä jättemateriaaleja
 - muovi, kuona, tekstiili, kumi, paperi, SER, rikinpoiston kipsi ja kipsilevy, bauksiitti, biopohjaiset materiaalit (pl. EU lannoitevalmisteasetuksen soveltamisalaan kuuluvat materiaalit)
- Komission pyrkimyksenä on laatia objektiiviset kriteerit sille, missä järjestyksessä jättemateriaalien EU-tason EoW-kriteereitä ruvetaan laatimaan
 - esim. markkina-arvo, jätesiirot, kansalliset kriteeristöt, ympäristö- ja terveysvaikutukset, kysyntä, REACH-rekisteröinti...

Komission alustava lista priorisoitavista materiaaleista 1/2

- Plastics (one or several of the subcategories below to be selected):
 - PET- Polyethylene terephthalate; HDPE- High-density Polyethylene; PE- Low-density polyethylene; PVC- Polyvinyl chloride; PP- Polypropylene; PS- Polystyrene; ABS- Acrylonitrile butadiene styrene; PC- Polycarbonates; PU- Polyurethane; Other plastics (e.g. acrylic, polylactic acid fibres etc.)
- A specific textile waste stream, e.g. carpet waste
- Rubber (granulated/powder) from end-of-life tyres

- Mineral Construction & Demolition (C&D) waste (concrete, bricks) for use as aggregate
- Waste from Electrical and Electronic Equipment (WEEE) (specific stream after pre treatment)

Komission alustava lista priorisoitavista materiaaleista 2/2

- Biological materials (not covered by the Fertilising Products Regulation (EU) 2019/1009)
- Paper

- Slags (one or several of the subcategories below to be selected): Iron and steel slag; Copper slags; Iron silicate
- Bauxite residue (from alumina production)
- Flue gas desulphurisation (FGD) gypsum and plasterboard
- Mill scale waste (from steel production) – as by-product

Keskustelua

- Näkemyksiä EoW- tai sivutuotearviointikriteerien valmistelussa priorisoitavista materiaalivirroista?
 - Vielä kokouksen jälkeenkin voi lähettää kirjallisia kommentteja sähköpostitse outi.iso-markku@ym.fi

5. Kokoussuunnitelma ja työskentelytavat

Kokoussuunnittelua

- **Syyskaudella 3 ja kevätkaudella 3 kokousta**
 - Alkuun etänä (teams), tavoitteena hybridi ASAP
 - 2. kokous lokakuussa ja 3. kokous joulukuussa – sovitaan pvmt
 - Kevään kokoukset doodlataan myöhemmin
- **Yhteinen työtila – tiimeri**
 - <https://tila.tiimeri.fi/sites/vn-utu>
- **Lyhyet kokousmuistiot**
- **Kokousten välillä tapahtuu** – ryhmätöitä ja tehtäviä?
- **Alkavan kauden tavoite:** napakka väliraportti työn etenemisestä 30.6.2022 mennessä
 - päätöksenteon kehittämistä koskevat vaihtoehdot keskiössä?
 - muut akuutit aiheet
- **Lopullinen maali:** loppuraportti/mietintö 31.12.2023 mennessä

Toinen ja kolmas kokous, ryhmätyöt

• 2. kokous

- virittäytyminen tapaustarkasteluilla – keskustelua kehittämistarpeista
 - *ehdotuksia tapauksiksi (oikea tai keksitty)*
 - *AVI:n kokemuksia (Matleena)*
- pienryhmätyön käynnistäminen
 - ryhmiin jakautuminen – mahd. heterogeeniset ryhmät
 - *osallistuminen on vapaaehtoista (joskin kannatettavaa), toivomme ilmoituksen poisjäännistä*
 - päätökset ryhmätöiden aiheista etukäteen valmisteltujen ehdotusten pohjalta
 - *ideoita ja toiveita*
 - muut ajankohtaiset UTU-asiat
- **ryhmät työستävät aihetta kokousten välillä**

Toinen ja kolmas kokous, ryhmätyöt

- **3. kokous**

- ryhmätöiden esittely ja purku
- kevätkauden työsuunnitelma
- muut ajankohtaiset UTU-asiat

Työryhmän syksyn kokousten ajankohtaehdotukset

2. kokous

- ke 13.10.2021 klo 14-16
- to 14.10.2021 klo 14-16
- ke 20.10.2021 klo 14-16
- to 21.10.2021 klo 14-16

3. kokous

- ke 8.12.2021 klo 14-16
- to 9.12.2021 klo 14-16
- ke 15.12.2021 klo 14-16
- to 16.12.2021 klo 9-11

6. Muut esille tulevat asiat

7. Kokouksen päättäminen

